

**Concursul de promovare în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție
Sesiunea septembrie 2024 - ianuarie 2025**

Comisia de evaluare pentru Secția I civilă

RAPORT DE EVALUARE

Întocmit în temeiul dispozițiilor art. 14 alin. (8) din Regulamentul privind concursul de promovare în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție, aprobat prin Hotărârea Secției pentru judecatori a Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1057/06.04.2023, în urma evaluării hotărârilor judecătorești redactate de către candidat:

CANDIDAT: COD 1026

I. Documentele supuse evaluării:

- 30 de hotărâri judecătorești redactate de către candidat, transmise în condițiile art. 12 alin. (8) din Regulamentul de concurs;
- 10 hotărâri judecătorești redactate de către candidat, lucrări de specialitate publicate de candidat și orice alte înscrisuri în limba română considerate relevante de către candidat, comunicate de acesta în procedura de înscriere la concurs, conform art. 5 alin. (7) din Regulamentul de concurs ;
- răspunsul candidatului cu privire la explicațiile solicitate de către comisia de evaluare, conform art. 14 alin. (6) din Regulamentul de concurs ;
- sesizări sau observații în legătură cu cele 30 de hotărâri judecătorești mai sus menționate, care se referă la criteriile de evaluare, primite din partea opiniei publice conform art. 12 alin. (11) din Regulamentul de concurs .

II. Explicații solicitate candidatului de către comisia de evaluare:

a) Explicații solicitate candidatului:

b) Răspunsul candidatului cu privire la explicațiile solicitate:

c) Argumentele pentru care au fost reținute sau înlăturate susținerile candidatului:

III. Sesizări sau observații primite din partea opiniei publice:

a) Sesizări sau observații primite din partea opiniei publice, care se referă la criteriile de evaluare:

b) Sesizări sau observații primite din partea opiniei publice al căror conținut excede prevederilor art. 12 alin. (11) din Regulamentul de concurs:

c) Argumentele pentru care au fost reținute sau înlăturate sesizările sau observațiile opiniei publice:

IV. Criteriile de evaluare și punctajele acordate

a) Capacitatea de analiză și sinteză

Comisia observă capacitatea candidatului de a identifica de cele mai multe ori problematica juridică utilă în planul soluționării cauzelor, însă și faptul că redarea acestora în cuprinsul considerentelor nu este susținută mereu de o argumentație juridică corespunzătoare.

Deși este evident că unele procese ridică probleme de drept multiple și/sau complexe și candidatul caută o identificare, el nu reușește mereu o prezentare și dezlegare a acestora caracterizată de evidențierea aspectelor esențiale relevante.

Din analiza hotărârilor candidatului, rezultă astfel o capacitate de analiză și sinteză limitate, în măsură să afecteze rigoarea juridică ce trebuie să se reflecte în considerente (hotărârea nr. 1 selectată de Comisie).

Cu privire la prezentarea motivelor căilor de atac exercitate, candidatul optează uneori pentru preluări ample ale acestora, insuficient structurate și sintetizate, ceea ce face ca în cuprinsul prezentării să se regăsească detalieri excesive sau formulări deficitare, ori preluări fără o minimă intervenție a redactorului (spre exemplu, hotărârea nr.1 selectată de Comisie în care motivele de recurs sunt redată integral, pe 8 din cele 11 pagini ale hotărârii; în același sens este și hotărârea nr. 4 selectată de Comisie).

Mai mult, sunt situații în care preluarea motivelor de recurs s-a realizat inclusiv cu paragrafe consistente din conținutul unor acte normative, unele dintre acestea neavând legătură cu problema de drept soluționată(în acest sens, se pot exemplifica hotărârile nr.2, nr.4 selectate de cCmisie).

Cu privire la considerentele primei instanței sau, după caz, ale celei de apel, se constată că în numeroase situații acestea au fost preluate integral, fără o minimă structurare, și fără a încerca o rezumare utilă a acestora, care să evidențieze aspectele relevante prin raportare la calea de atac ce urmează a fi soluționată, fiind preluate inclusiv pasaje cuprinzând răspunsurile la interogatoriu. În acest sens, sunt hotărârile nr.7, nr. 5, nr.12, nr.22 selectate de Comisie , precum și hotărârea nr. 4, în care, la pagina 2, s-au reținut următoarele: *„Instanța de fond a reținut că reclamanta a recunoscut la interogatoriu că în ceea ce privește aceste cabluri ... potrivit art. 3.1.3.1 din Normativul de proiectare sisteme constructive de pozare a cablurilor în profilul transversal al căii ferate - revizuire ID – ..., indicativ ID ..., adâncimea minimă admisibilă de pozare a lor în săpătură este de 0,80 m adâncime, iar conform art. 3.1.3.2 al aceluiași normativ poate fi redusă de 0,5 m”*.

Totodată, se remarcă și faptul că, în locul prezentării sintetice a soluțiilor și considerentelor instanțelor inferioare, candidatul optează pentru o altă structurare a hotărârii, înlocuind partea de istoric cu redarea conținutului prevederilor art. 499 Cod procedură civilă, pentru ca ulterior, atunci când prezintă propria argumentație, candidatul să revină asupra aspectelor reținute în etapele procesuale anterioare. Această modalitate în care candidatul înțelege să-și structureze hotărârile denotă o lipsă a abilității de sintetizare și sistematizare, aptă să limiteze considerabil coerența argumentației (spre exemplu, considerentele hotărârii nr.1 selectată de Comisie, debutează astfel *„... În temeiul art. 499 Cod procedură civilă, care prevede următoarele: „Prin derogare de la prevederile art. 425 alin. (1) lit. b), hotărârea instanței de recurs va cuprinde în considerente numai motivele de casare invocate și analiza acestora, arătându-se de ce s-au admis ori, după caz, s-au respins. În cazul în care recursul se respinge fără a fi cercetat în fond ori se anulează sau se constată perimarea lui, hotărârea de recurs va cuprinde numai motivarea soluției fără a se evoca și analiza motivelor de casare”*, Curtea reține următoarele: ”, iar în secțiunea rezevăată analizei motivelor de recurs, se procedează, inoportun, la prezentarea soluțiilor anterioare și a principalelor argumente care le-au susținut. În același sens s-au identificat hotărârile nr. 2, nr.22 selectate de Comisie)

Comisia a remarcat și că, nu sunt puține situațiile în care, în hotărârile pronunțate sunt redată, absolut inutil, motivele formulate de părți în stadiile procesuale anterioare (hotărârile nr.2, nr. 4 selectate de Comisie).

În aceeași manieră, lipsită de conciziune, procedează candidatul și la prezentarea motivelor întâmpinărilor, fără a selecta și reține exclusiv acele apărări formulate prin prisma criticilor invocate, reluând inutil aspecte privitoare la starea de fapt (a se vedea, spre exemplu, hotărârile nr.4, nr.5, nr.6 selectate de Comisie).

Punctaj acordat : 5,00 puncte

b) Coerența în exprimare

Calitatea juridică a hotărârilor este asigurată inclusiv de faptul că, atât prin conținutul lor propriu-zis, cât și prin maniera de prezentare dată de linia de argumentare preferată de candidat, considerentele care susțin soluția tind să beneficieze de coerență.

~~Ca atare, impresia creată nu este întotdeauna de echilibru și unitate a demonstrației juridice, argumentele întrebuițate în motivare și, în genere, raționamentele folosite, nesustținându-se unele pe altele.~~

Totodată, redarea neprelucrată a susținerilor părților din considerentele hotărârilor candidatului a condus și la exprimări lipsite de rigoare sau al căror sens este greu de surprins, inclusiv în prezentarea propriului raționament, precum în hotărârea nr.1, pagina 11, selectată de Comisie, în care candidatul concluzionează: *„Față de reținerea probată a remiterii banilor, ceea ce a dus la sporirea patrimoniului pârâtului inițial pe seama diminuării corespunzătoare a patrimoniului reclamantului, necesitatea statuării asupra acestor aspecte prezintă relevanță juridică din perspectiva admisibilității capătului subsidiar de cerere, întrucât, în lipsa unei analize concrete a existenței unui raport juridic obligațional convenit de părți, se impune verificarea condițiilor cerute de lege pentru a opera îmbogățirea fără justă cauză, inclusiv a celor menționate la art. 1.346 Cod civil, potrivit căruia îmbogățirea este justificată atunci când rezultă: a) din executarea unei obligații valabile; b) din neexercitarea de către cel păgubit a unui drept contra celui îmbogățit; c) dintr-un act îndeplinit de cel păgubit în interesul său personal și exclusiv, pe riscul său ori, după caz, cu intenția de a gratifica.”*

De asemenea, au fost identificate hotărâri în care, pe fondul unei structurări defectuoase a acestora, care să permită evidențierea clară a diferitelor etape procesuale și a actelor procedurale majore îndeplinite de părți, corelată totodată cu opțiunea candidatului pentru motivări insuficient argumentate, are de suferit inclusiv coerența respectivelor hotărâri.

Or, această manieră de prezentare afectează atât înțelegerea problematicii juridice de ansamblu, cât și a detaliilor de argumentare care conferă, în concret, substanță considerentelor (spre exemplu, hotărârile nr.2, nr.4 selectate de Comisie)

A mai remarcat Comisia și faptul că uneori, în hotărârile candidatului nu sunt utilizate diacritice, și, deși acest aspect nu este în măsură să afecteze înțelegerea raționamentului juridic, ele influențează negativ percepția cu privire la calitatea hotărârii, reflectându-se și în coerența acesteia (spre exemplu, hotărârile nr.4, nr.6, nr.7 selectate de Comisie).

În același sens, identificarea în cuprinsul unor hotărâri a unor greșeli de scriere, creează impresia unui stil neglijent, inadecvat unei hotărâri judecătorești (spre exemplu, în hotărârea nr. 6 selectată de Comisie: *„...stabilirea stării de fapt urmate a analizării si aprecierii coroborate a probelor”* *„Curtea il va oliga pe contestator”*).

Punctaj acordat : 6,00 puncte

c) Argumentația din punctul de vedere al clarității și logicii

În unele cazuri, hotărârile redactate de candidat tind să conțin o argumentație suficient de clară, în măsură să faciliteze înțelegerea motivelor de fapt și de drept în raport de care instanța a adoptat o anumită soluție. De asemenea, limbajul folosit este deseori accesibil, el contribuind la configurarea unui raționament juridic clar. (spre exemplu, hotărârea nr.2 selectată de Comisie)

Uneori însă, candidatul prezintă extrem de concis argumentele ce susțin soluția pronunțată, deși acestea ar fi fost necesare pentru a furniza o bază mai solidă raționamentului jurisdicțional propus de instanță (a se vedea, spre exemplu, hotărârile nr.1, nr.2 selectate de Comisie)

Sunt și situații în care firul logic al hotărârii nu este ușor identificabil și bine susținut de argumente, generând impresia că nu se reușește de către candidat respectarea, în mod obișnuit, a standardelor de motivare a unei hotărâri judecătorești. Se poate exemplifica în acest sens cu hotărârea nr. 5 selectată de Comisie: „În acest context, din interpretarea gramaticală a textului de lege, reiese că instanța de apel avea obligația de a se pronunța asupra temeiniciei acțiunii civile, în cazul, în care, pe latură penală, a dispus o soluție de încetare a procesului penal ca urmare a intervenirii prescripției răspunderii penale, astfel că nu trebuia să lase nesoluționată acțiunea civilă exercitată în cauză de partea civilă.

Însă, câtă vreme în cauza de fata, singura cale de atac a fost promovată de către inculpatul X, Curtea apreciază ca cererea de soluționare a laturii civile nu poate fi primită, câtă vreme, pe de o parte, revizuentul nu justifică un interes în promovarea acesteia în contextul mai sus expus, iar, pe de alta parte, o soluționare a acestei laturi civile ar putea fi de natura sa îi agraveze acestuia situația în propria cale de atac. ”

În multe situații, cea mai mare parte a motivării soluției adoptate vizează redarea stării de fapt și de drept, precum și reluarea motivelor căii de atac exercitate și doar într-o mică măsură, considerentele reflectă propriul raționament juridic (spre exemplu, hotărârea nr.26 selectată de Comisie).

Claritatea argumentației este afectată și de redarea inutilă a unor paragrafe consistente din acte normative (hotărârile nr. 2, nr. 4 selectate de Comisie).

Punctaj acordat : 6,00 puncte

d) Încuviințarea sau înlăturarea argumentată a cererilor părților prin raportare la probe, principii și reguli de drept

Astfel cum Comisia a evidențiat deja, candidatul încearcă să se preocupe de identificarea și analiza aspectelor relevante în planul judecății, precum și de argumentarea clară și coerentă a hotărârilor.

Candidatul manifestă interes ca, în analizarea și fundamentarea soluțiilor adoptate să se întemeieze atât pe dispozițiile legale cât și pe probele administrate (spre exemplu, în hotărârile nr.4, nr.7 selectate de Comisie)

Acestei preocupări îi poate fi subsumată și maniera în care candidatul se raportează la cererile părților, putând fi observată însă, deseori, insuficiența argumentării, indiferent dacă este vorba despre admiterea sau, după caz, despre respingerea acestor cereri. Examinarea hotărârilor redactate de candidat relevă faptul că acesta este conștient de însemnătatea soluționării cererilor părților, dar uneori motivarea aferentă nu este corespunzătoare. (hotărârea nr.1 selectată de Comisie)

Nici referirile la dispozițiile legale incidente nu sunt mereu realizate, cu atenție, fiind afectată intenția de a convinge părțile cu privire la justetea argumentației instanței. De multe ori, candidatul omite ca în considerente să indice temeiul legal în baza căruia soluționează calea de atac, ca de exemplu, în hotărârea nr.3 selectată de Comisie, în care se concluzionează “Pentru aceste considerente, Curtea va admite recursul în baza art. 488 pct. 8 Cod procedură civilă, va casa decizia atacată și va trimite cauza spre rejudecare aceleiași instanțe în vederea identificării corecte a izvorului raporturilor juridice între părți ca fiind contract sau fapt juridic licit”.

În același sens este și hotărârea nr. 30 selectată de Comisie.

Punctaj acordat : 6,00 puncte

e) Argumentarea coerentă și corectă din punctul de vedere al logicii juridice

Argumentația care susține soluția expusă în dispozitiv tinde, uneori, să fie bine condusă, existând un fir logic al expunerii care să permită înțelegerea motivelor de fapt și/sau drept care au fost avute în vedere de către instanță.

Limbajul folosit nu este excesiv de tehnic, candidatul căutând să găsească un oportun echilibru între exigența folosirii unui limbaj juridic specific și aceea de a asigura comprehensibilitatea hotărârii.

De multe ori, însă, claritatea juridică a argumentației este afectată de faptul că nu sunt sintetizate și sistematizate motivele de apel sau recurs, întâmpinările, ori considerentele cu privire la istoricul cauzei, preferându-se în mod facil preluări ample, deși nu întregul conținut al acestora își are corespondent în motivarea propriu-zisă a soluției sau în problematica juridică de interes în raport cu calea de atac declarată (de exemplu, în hotărârile nr.4, nr.6, nr.15 selectate de Comisie).

Claritatea și coerența argumentației sunt afectate și de existența unor formulări a căror acuratețe este deficitară, precum în hotărârea nr. 12 selectată de Comisie, pagina 6, în cadrul căreia candidatul redă întocmai susținerile recurentului din cadrul memoriului de recurs, aspecte de natură a afecta argumentarea coerentă din perspectiva logicii juridice: *„Recurentul a solicitat Curții de Apel, în prealabil analizării legalității soluției prin prisma textelor legale enumerate prin raportare la art. 488 alin. (1) pct. 8 Noul Cod procedură civilă, să revadă conținutul concret al afirmației sale din ședința publică din a Judecătoriei pe care a reprodus-o ad literam „am o nedumerire, ieri l-am depășit în trafic conducând și cu telefonul la ureche, mă gândesc, atunci nu-i trebuie interpret, mă gândesc?”*

Punctaj acordat : 6,00 puncte

f) Evitarea expunerii și detalierii aspectelor nerelevante în motivare

Alături de evocarea elementelor de istoric ale cauzei sau de prezentarea motivelor de apel/recurs sau a întâmpinărilor, în cazul cărora, așa cum s-a arătat prin cele de mai sus, candidatul uzează de preluări ample, insuficient sintetizate și care încarcă în mod inutil hotărârea judecătorească, și în ce privește motivarea propriu-zisă a soluției pronunțate în calea de atac, candidatul nu reușește să selecteze aspectele cu adevărat utile în plan juridic (hotărârile nr.2, nr.4, nr.6, nr.22, nr.27 selectate de Comisie).

Sunt situații în care coerența hotărârii este afectată fie de reluarea în mod inutil a motivelor susținute de părți în stadiile procesuale anterioare ca de exemplu, în hotărârile nr. 2, nr. 4 selectate de Comisie, fie de redarea, uneori fără relevanță, a unor paragrafe considerabile din conținutul actelor normative la care face referire, ori din jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție (spre exemplu, hotărârea nr. 2 selectată de Comisie).

Se reține ca fiind o constantă ce se reflectă în hotărârile redactate de candidat faptul că se procedează la o expunere și o detaliere excesivă și inutilă a aspectelor nerelevante, ceea ce face ca procesul de parcurgere și de înțelegere a raționamentului juridic care a condus la adoptarea soluției, să fie dificil.

Punctaj acordat : 7,00 puncte

g) Redactarea dispozitivului într-o formă clară, concisă, aptă de a fi pusă în executare

O caracteristică a hotărârilor pronunțate de candidat este aceea că, deseori, dispozitivul acestora este redactat într-o manieră clară, precisă și concisă, astfel încât să fie pe deplin posibilă punerea în executare, atunci când este cazul, a celor dispuse de instanță.

Au fost însă identificate și hotărâri, precum hotărârea nr.4 selectată de Comisie, în care dispozitivul nu reflectă din punct de vedere procesual, considerentele, întrucât în considerente se reține că: „Pentru toate aceste motive, Curtea, în temeiul art. 498 Cod procedura civilă, va admite recursul și va cassa în tot decizia instanței de apel în sensul ca va respinge ca nefondat apelul reclamantei împotriva sentinței civile nr. a Judecătoriai ..., pe care o va păstra,” iar în dispozitiv se menționează „Admite recursul declarat de recurentul parat X, împotriva deciziei civile nr. pronunțată în cauza de către Tribunalul ..., pe care o modifica în tot în sensul ca: nRespinge apelul declarat în cauza de către apelanta reclamanta Compania Națională de Cai Ferate CFR SA, prin Sucursala Regională X2, împotriva sentinței civile nr. pronunțată în cauza de Judecătoria ..., pe care o păstrează.”

De asemenea, sunt și hotărâri în care, în dispozitiv, nu este indicat temeiul dispunerii soluției căii de atac(fondat/nefondat), exemplificându-se în acest sens cu hotărârile nr.1, nr.22, nr.27 selectate de Comisie.

Alteori, în dispozitiv este prevăzută și mențiunea privind înlăturarea altor prevederi contrare deși hotărârea reformată nu conține astfel de dispoziții. Spre exemplu, hotărârea nr. 7 selectată de Comisie are următorul dispozitiv:

„Admite apelul declarat de pârâta DIRECTIA SILVICA ..., cu sediul în B..., str. ..., nr. ..., județul M..., împotriva sentinței civile nr. ... pronunțată de Tribunalul în dosar nr. ..., pe care o schimbă în parte, în sensul că: Admite în parte contestația formulată de contestator X. cu domiciliul în V..., str. ... nr. ..., jud. M..... în contradictoriu cu intimata DIRECTIA SILVICA și, în consecință: Înlocuiește sancțiunea diminuării salariului cu 10% pe o durată de 2 luni, aplicată reclamantului prin Decizia de sancționare nr. din 03.02.2020 emisă de D.S., cu sancțiunea avertismentului. Respinge în rest contestația.

Înlătură din sentința apelată orice dispoziție contrară.

Decizia este definitivă.

Pronunțată azi, ..., prin punerea soluției la dispoziția părților, prin intermediul grefei instanței. ”

Punctaj acordat : 7,00 puncte

h) Analiza și interpretarea probelor administrate

Hotărârile judecătorești analizate expun în considerente, atunci când circumstanțele cauzelor o impun, fie probele pe care instanța le-a avut în vedere la adoptarea soluției, fie motivele pentru care unele probe au fost înlăturate ori au fost considerate ca fiind nerelevante(în hotărârea nr.2 selectată de Comisie).

Candidatul tinde să înțeleagă însemnătatea analizării și interpretării atente a probelor administrate, ca o condiție a aflării adevărului și, deci, a pronunțării unei hotărâri legale și temeinice.

În același timp, tinde să înțeleagă că forța persuasivă a hotărârii și credibilitatea ei fac necesară inclusiv menționarea atentă în considerente a probelor pe care instanța le-a avut în vedere la adoptarea hotărârii, precum și, atunci când este cazul, a motivelor pentru care unele probe nu au fost luate în considerare ori au fost considerate ca fiind lipsite de credibilitate(în hotărârile nr.4, nr.7 selectate de Comisie).

Au fost însă identificate de către Comisie și hotărâri redactate de candidat în care nu se indică probele administrate deși se face trimitere la acestea(spre exemplu, în hotărârea nr. 20 se reține că: „Recurenta a susținut că ilicitul și imoralul obiectului contractului rezidă din împrejurarea că pârâții intimați au profitat de starea precară a sănătății mintale a numitului Y cu ocazia încheierii actului de întreținere.

Or, această susținere contrazice starea de fapt reținută de instanța de apel, stare de fapt care nu mai poate fi repusă în discuție în cadrul căii extraordinare de atac a recursului”.

Punctaj acordat : 7,00 puncte

- i) Modul în care a fost respectată jurisprudența Curții Constituționale, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții de Justiție a Uniunii Europene, atunci când este cazul;**

Candidatul cunoaște jurisprudența CCR, ÎCCJ, CEDO și CJUE, în considerentele hotărârilor pronunțate regăsindu-se, atunci când problematica juridică a cauzei o impune, referiri la hotărâri relevante. În mare parte, referirile nu sunt formale, ci vizează conținutul de fond al dezlegărilor cuprinse în aceste hotărâri, dezlegări care sunt valorificate în mod corect în soluționarea proceselor și în motivarea hotărârilor (a se vedea, spre exemplu: hotărârile nr. 12, nr. 4 , nr.18 selectate de Comisie).

Punctaj acordat : 10,00 puncte

- j) Respectarea termenelor rezonabile de soluționare a cauzelor și de redactare a hotărârilor**

În perioada de timp supusă evaluării, candidatul a înregistrat unele întârzieri în redactarea hotărârilor, și anume, 45 hotărâri în 2020, 16 hotărâri în 2021, 126 hotărâri în 2022 și 53 hotărâri în 2023, Trebuie menționat că în aceeași perioadă candidatul a îndeplinit și alte activități profesionale.

Punctaj acordat: 8,75 puncte

V. Punctaj total : 68,75 puncte

Comisia de evaluare pentru Secția I civilă

judecător

judecăte

profesor univ. dr.

Data: 29.11.2024

